

Giudecca

Roer, Hanne

Published in:
Visir.Institutblad for Litteraturhistorie nr 10, 3. årgang

Publication date:
1996

Citation for published version (APA):
Roer, H. (1996). Giudecca. *Visir.Institutblad for Litteraturhistorie nr 10, 3. årgang, 3. årgang*(nr 10), 59-60.

Giudecca

af Hanne Roer

Giudecca er det dybeste helvede i Dante Alighieris *Guddommelige Komedie*. I midten af den brønd som helvedesdybet udgør, og som samtidig er jordens centrum, om man skal tro Dantes egensindige vision, står selveste Lucifer. Et uhyggeligt monstrum med ét hoved udstyret med tre ansigter, og med seks flagermusevinger hvis fejende bevægelser får den gyselige sump omkring Giudecca til at fryse til is. I mundene på disse tre ansigter søndergnaves de tre store forrædere mod Gud og Verden: Judas (heraf ordet Giudecca), der angav Kristus, og Brutus og Cassius, de to Cæsarmordere.

Dette syn tager langsomt form for pilgrimmen Dante, der først - som gennem tåge eller natligt mørke - aner konturerne af denne pervertering af Treenigheden. Efterhånden som han nærmer sig, bliver den mere og mere synlig for ham. Lucifer rager halvt op af den tilfrosne sump, hvor andre plagede skygger sidder fastfrosne - de rager op som istapper og gennem isen anes deres skikkelser som spinkle halmstrå. Hverken døde eller levende, og sådan føler den paralyserede pilgrim sig også ved synet af den absolutte negation, den totale pervertering af guddommelig magt, visdom og kærlighed. En angst griber Dante: hvordan skal han nogensinde kunne finde ord for den kulde og hæshed i stemmen, som synet medfører - og hvordan skal han overhovedet slippe ud. Det sidste problem kender hans guide, Vergil, naturligvis løsningen på; han tager fat om Dante og griber fast i den enorme Lucifer, lader sig glide ned ad hans behårede sider indtil de når hans hofte. Hér er selveste jordens midtpunkt, hvor Vergil i et snuptag vender hovedet den anden vej, stadig med Dante på slæb, og de klatrer begge op til den modsatte side af jordkloden langs Lucifers ben, der stikker ud gennem den modsatte side af Giudecca. Gennem en snæver klippeåbning hvor glemslens flod Lethe løber, kommer de op på den sydlige halvkugle, hvor de genser stjernehimlen.

Ved en vending af dette "dæksel" i jordens midte bliver aftenmørket afløst af daggryets frembrydende lys, den absolutte negativitet erstattes af en blanding af mørkt og lyst, godt og ondt. En blandning der er selve det menneskeliges sfære, og som gør det muligt for et menneske - i sproget - at overskride dette "kompromis" og nå øjeblikkelige erkendelser af det absolut negative og det absolut positive. Det lave og det høje heterogene, med Bataille. Den sidste vision af Treenigheden, de tre

blændende, lysende ringe i slutningen af Paradiset, er vel mere kendt, og kendt netop som den vision hele komedien fører op til, og som derfor så at sige ophæver teksten som tekst. Men synet af Lucifer er den første vision, og den ophæves ikke, tværtimod står den som kontrast og relativisering af visionen af det absolut gode.

Giudecca er en figur for et dybt alvorligt kunstnerisk og (for Dante) religiøst paradoks - men er jo også komisk, især billedet af Lucifers ben der stritter op gennem bagsiden af Giudecca. Er den moderne læsers latter anakronistisk, eller var Dante også humorist? Hypostaseringen af Dante som katolsk og italiensk nationaldigter fungerer stadig som en censur af en sådan læsning af Dante. I det mindste i litteraturvidenskaben - derimod har det slået mig hvor centralt det er i to unge danske maleres fortolkninger af dels Giudecca-passagen, dels af de analoge serafer, de højeste engle i englehierarkiet hvis seks vinger svarer til Lucifers seks flagermusevinger (Lucifer var vel at mærke den smukkeste af alle engle før sit fald).

Dorte Dahlins *Judecca* fra 1989 (hænger ved Institut for Kunstshistorie, KUA; gengivet i Mikkel Boghs lille bog om Dahlin i serien *Dansk Nutidskunst*, nr.18) er et stort lærred (205 x 383 cm), hvoraf størstedelen er monokrom, en strålende ultramarinblå med religiøse allusioner, der uformidlet støder op i et snævert sidefelt, et smalt bånd i billedets højre side. Sidefløjen er brunlig, uren, næsten mudret, og midt i dette formløse er placeret en lille ottekantet guldmedalje af den laurbærkronede Dante. Dette decentrerede, historiske emblem (som Bogh siger) korresponderer med fire skelende øjne, der er placeret midt i den monokrome flade; fire hvide ovaler der er mere eller mindre fyldt af sorte "pupiller". Øjets, maleriets spring mellem negativitet og positivitet bliver her tematiseret, i en prægnant billedlighed der også er en replik til en Yves Kleinsk reducere af maleriet til - blå! - monokromer. Netop disse øjen-huller som man kan vende sig på og igennem, som i Giudecca-dækslet, kan vist heller ikke undgå at fremkalde smil hos betragteren, uhjælpeligt skelende som de er.

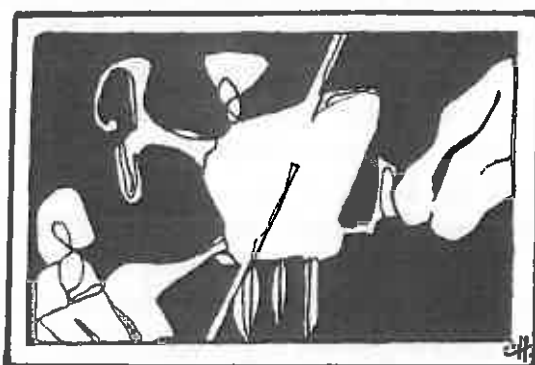
Maleren og tegneren Marianne Grønnows udstilling *Seraf* (i forgangne oktober måned, i Galleri *Max Mundus*, Kbh.) bestod af seks ganske store blyantstegninger (ca. 1 x 1 meter, vil jeg tro). Fem af disse Botticelli-beslægtede tegninger afbildede seks, store bløde englevinger - ét billede viste derimod Lucifers stikkende flagermusevinger. I midten var placeret et selvportræt af kunstneren, et close-up af hendes smilende eller leende ansigt omgivet af løst flagrende hår og udstrålende en rent ud sagt paradisisk lykke. - Et kvindeansigt der svæver som en engel uden et univers, utilpasset men udstrålende en paradisisk glæde. Hvert ansigtsportræt er omgivet af en figur, der henviser til *Den guddommelige*

e kendt, og kendt
så at sige ophæver
den ophæves ikke,
absolut gode.
or Dante) religiøst
den der stritter op
ronistisk, eller var
olsk og italiensk
ag af Dante. I det
centralt det er i to
lels af de analoge
r til Lucifers seks
alle engle før sit

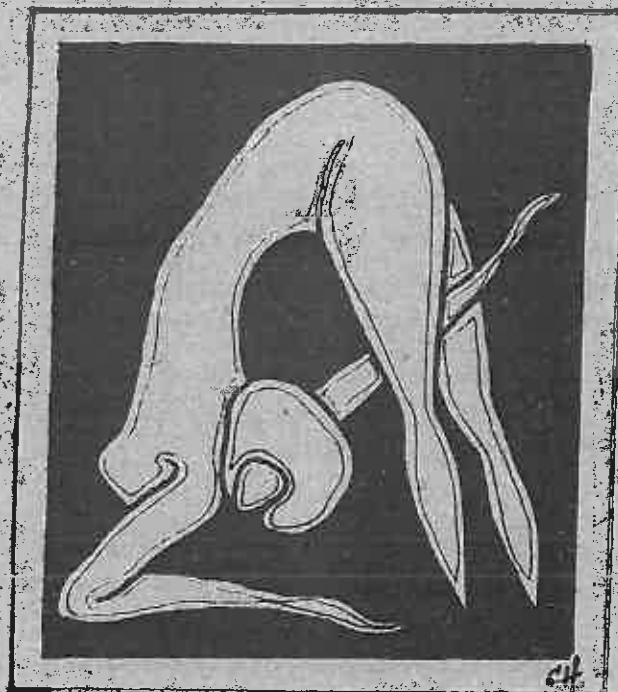
nsthistorie, KUA;
idskunst, nr.18) er
om, en strålende
op i et snævert
lig, uren, næsten
ldmedalje af den
(som Bogh siger)
den monokrome
"pupiller". Øjets,
tematiseret, i en
sk reducering af
kan vende sig på
at fremkalde smil

raf (i forgangne
ks ganske store
icelli-beslægtede
derimod Lucifers
af kunstneren, et
flagrende hår og
r svæver som en
k glæde. Hvert
guddommelige

Komedie, ét er omgivet af en rose (Dantes himmelske rose), et andet af en laurbærkrans og et tredje ansigt bærer de syv P'er, ét for hver dødsynd, som Dante får prentet i sin pande ved indgangen til Skærsilden. I midten af de seks flagermusevinger ses kunstnerens ansigt omgivet af en motorsavskæde, der strax leder tanken hen på et moderne, indre helvede uden udveje. Heller ikke hér et objektivt, hierarkisk univers, men et næsten formløst - et univers der dannes af englene selv, en Schwedenborsk forestilling spiller hér ind: jo flere engle, jo mere rum. Eller dannes universet måske af englekunstneren?

VISIR

Institutblad for litteraturhistorie, Aarhus Universitet
nr.10, 3. årgang, juni 1996